EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 30.4.2020
COM(2020) 162 final

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Čtvrtá výroční zpráva o nástroji pro uprchlíky v Turecku

Obsah

Obsah 1
1. Úvod 2
1.1. Turecko a uprchlická krize 2
1.2. Reakce EU na krizi a zřízení nástroje 3
2. Fungování nástroje 4
3. Finanční kapacita, trvání a povaha financování 5
4. Plánování programů 6
5. Provádění nástroje 8
6. Monitorování a hodnocení 14
7. Audit 16
8. Komunikace a viditelnost 16
9. Závěr a další kroky 18

1. Úvod

Podle čl. 8 odst. 1 rozhodnutí Komise ze dne 24. listopadu 2015[1] o koordinaci činností Unie a členských států prostřednictvím koordinačního mechanismu (dále jen „rozhodnutí“) Komise pravidelně informuje Evropský parlament a Radu o provádění nástroje pro uprchlíky v Turecku (dále jen „nástroj“). V čl. 8 odst. 2 uvedeného rozhodnutí se stanoví, že Komise předá každý rok Evropskému parlamentu a Radě zprávu o provádění nástroje. První výroční zpráva o nástroji byla zveřejněna v březnu 2017[2]. Popisovala fungování nástroje, první opatření při jeho provádění, systém monitorování a hodnocení, jakož i související komunikační činnosti. Druhá zpráva byla zveřejněna v březnu 2018[3] a třetí v dubnu 2019[4].

Nejzazší termín pro tuto čtvrtou zprávu je konec února 2020. Zpráva proto nepopisuje vývoj, ke kterému došlo v březnu 2020; tyto události budou předmětem zprávy v příštím roce.

1.1. Turecko a uprchlická krize

Vzhledem ke své zeměpisné poloze je Turecko hlavní zemí přijetí a tranzitu pro uprchlíky a migranty. Kvůli nebývalému množství osob vstupujících na území Turecka převážně v důsledku konfliktů v Sýrii a Iráku poskytuje tato země útočiště zhruba 4 milionům uprchlíků, což je největší počet na světě. Tento počet zahrnuje 3,6 milionu registrovaných syrských uprchlíků[5] a 370 000 registrovaných uprchlíků a žadatelů o azyl, především z Afghánistánu, Iráku, Íránu a Somálska[6], [7]. Ačkoli Turecko nadále vynakládá chvályhodné úsilí při přijímání a podpoře vysokého počtu uprchlíků a migrantů a poskytuje jim útočiště, mají tyto počty na hostitelské komunity významný dopad. Dlouhotrvající vysídlení syrských uprchlíků v Turecku s sebou nese obtíže v oblasti sociální soudržnosti mezi uprchlíky, migranty a hostitelskými komunitami.

Turecko nadále vyvíjí značné úsilí, pokud jde o poskytování útočiště téměř čtyřem milionům uprchlíků a uspokojování jejich potřeb. Turecko zopakovalo svůj závazek provádět prohlášení EU a Turecka z března 2016[8] a hrálo klíčovou úlohu při zajišťování účinného

[1] Rozhodnutí Komise C(2015) 9500 ze dne 24. listopadu 2015 o koordinaci činností Unie a členských států prostřednictvím koordinačního mechanismu – uprchlického nástroje pro Turecko ve znění rozhodnutí Komise C(2016) 855 ze dne 10. února 2016.
[2] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/170302_facility_for_refugees_in_turkey_first_annual_report.pdf
[3] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/14032018_facility_for_refugees_in_turkey_second_annual_report.pdf
[4] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/com_2019_174_f1_communication_from_commission_to_inst_en_v5_p1_1016762.pdf
[5] Ke dni 31. prosince 2019 bylo registrováno 3 576 370 „Syřanů pod dočasnou ochranou“, zdroj: turecké Generální ředitelství pro řízení migrace: https://en.goc.gov.tr/temporary-protection27
[6] https://www.unhcr.org/tr/en/unhcr-turkey-stats
[7] Specifičnost tureckého azylového systému souvisí se skutečností, že tato země podepsala v roce 1967 Newyorský protokol k Ženevské úmluvě z roku 1951 s výhradou. Velká většina uprchlíků v Turecku proto nemůže požádat o plnoprávné postavení uprchlíka, ale pouze o postavení „podmínečného uprchlíka“, které v případě udělení omezuje pobyt v zemi do okamžiku, kdy je osoba s přiznaným postavením uprchlíka „přesídlena do třetí země“.
[8] http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/

řízení migračních toků na trase přes východní Středomoří. Přestože v roce 2019 došlo k nárůstu nelegální migrace z Turecka, mělo prohlášení další konkrétní výsledky při snižování nelegálního a nebezpečného překračování hranic a při záchraně životů v Egejském moři.

1.2. Reakce EU na krizi a zřízení nástroje

V roce 2015 se Evropská unie a její členské státy rozhodly prohloubit svůj politický a finanční závazek podporovat Turecko v jeho úsilí při poskytování útočiště uprchlíkům. V reakci na výzvu členských států EU k podstatnému navýšení prostředků na podporu uprchlíků v Turecku zřídila Komise rozhodnutím ze dne 24. listopadu 2015, změněným dne 10. února 2016[9] a dále dne 14. března a 24. července 2018, nástroj pro uprchlíky v Turecku. Pomocí tohoto nástroje má být koordinováno uvolňování zdrojů, které byly dány k dispozici z rozpočtu EU a členskými státy formou nadrámcových příspěvků. Tyto příspěvky členských států jsou zaneseny do rozpočtu EU jakožto vnější účelově vázané příjmy. Členské státy se politicky zavázaly poskytovat své příspěvky v rámci obecné shody mezi členskými státy EU a Evropskou komisí, která byla přijata zástupci vlád členských států dne 3. února 2016 a aktualizována u příležitosti dohody o druhé tranši nástroje[10]. Tato obecná shoda zavádí i rámec podmíněnosti. Na první tranši nástroje (2016–2017) byla přidělena celková částka 3 miliardy EUR. Tyto prostředky byly uvolněny nad rámec 345 milionů EUR[11], které Komise Turecku již přidělila v reakci na syrskou uprchlickou krizi před zahájením činnosti nástroje, a byly poskytovány i nad rámec dvoustranné pomoci od členských států[12]. Pro druhou tranši nástroje (2018–2019) byly uvolněny další 3 miliardy EUR, a nástroj tak dosáhl celkem 6 miliard EUR. Působení nástroje začalo dne 17. února 2016, kdy poprvé zasedal jeho řídící výbor. Komise v návaznosti na toto zasedání urychleně přistoupila k uzavření smluv na první projekty v rámci nástroje.

Hlavy států a předsedové vlád Evropské unie a Turecka dne 18. března 2016 potvrdili své odhodlání provádět společný akční plán a dohodli se na dalších opatřeních zaměřených na prohloubení vztahů mezi Tureckem a EU a řešení migrační krize[13]. Turecko a Evropská unie uznaly, že je zapotřebí další urychlené a odhodlané úsilí. Konkrétně prohlášení EU a Turecka ze dne 18. března 2016 (dále jen „prohlášení“) vyzvalo mimo jiné k ukončení nelegální migrace z Turecka do EU rozbitím obchodního modelu převaděčů a tím, že bude migrantům nabídnuta alternativa k riskování vlastního života; prohlášení také nabádalo k rychlejšímu provádění nástroje.

[9] Rozhodnutí Komise C(2016) 60/03 ze dne 10. února 2016 o nástroji pro uprchlíky v Turecku, kterým se mění rozhodnutí Komise C(2015) 9500 ze dne 24. listopadu 2015.
[10] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11329-2018-INIT/en/pdf
[11] Finanční krytí uvolňované v letech 2013–2015 v rámci různých externích finančních nástrojů, konkrétně nástroje humanitární pomoci (HUMA), nástroje předvstupní pomoci (IPA) a nástroje přispívajícího ke stabilitě a míru (IcSP), včetně řady opatření prováděných svěřenským fondem Evropské unie zřízeným v reakci na krizi v Sýrii (dále také „svěřenský fond EU“).
[12] EU od počátku krize mobilizovala všechny politické a humanitární nástroje, která má k dispozici, na podporu syrského lidu, přičemž 17 miliard EUR bylo uvolněno společně s členskými státy EU na humanitární, hospodářskou a stabilizační pomoc.
[13] https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

Provádění prohlášení bylo pro účinné řešení migrační výzvy společnými silami EU a Turecka klíčové i v roce 2019. Přestože v roce 2019 došlo k nárůstu nelegální migrace z Turecka, mělo prohlášení další konkrétní výsledky při snižování nelegálního a nebezpečného překračování hranic a při záchraně životů v Egejském moři.

Celkový počet příchozích z Turecka do EU v roce 2019 činil 83 333 osob oproti 56 560 osobám zaznamenaným v roce 2018 (nárůst o 47 %). Převážná většina příchodů byla zaznamenána v Řecku. Celkový počet osob, které přicestovaly po moři a po souši do Řecka v roce 2019 činil 73 626, tedy o 54 % více než v roce 2018 (47 915). Počet vstupů přes pozemní hranici v roce 2019 (13 456) se ve srovnání s rokem 2018 snížil o 15 %, avšak počet vstupů po moři (60 151) se zvýšil o 87 %. Celkový počet nelegálních migrantů na trase přes východní Středomoří za rok 2019 je však i nadále podstatně nižší než počet nelegálních migrantů, kteří touto trasou překročili hranice v roce 2015 (885 386)[14].

Pokračovalo přesídlování z Turecka do EU v rámci režimu „jeden za jednoho“[15], předpokládané v prohlášení. Celkový počet znovuusídlených osob v souladu s prohlášením EU a Turecka od 4. dubna 2016 (k prosinci 2019) činí 25 560 (z toho 7 020 v roce 2019); 1 995 migrantů bylo vráceno do Turecka na základě prohlášení EU a Turecka (z toho 189 v roce 2019) a 601 na základě dvoustranného protokolu mezi Řeckem a Tureckem. Dobrovolný program přijímání osob z humanitárních důvodů je dalším zjednodušeným programem přesídlování plánovaným na základě prohlášení EU a Turecka. Standardní operační postupy pro tento program schválily jak Turecko, tak členské státy EU v roce 2017. Podle prohlášení EU a Turecka bude dobrovolný program aktivován, jakmile skončí nelegální překračování hranic mezi Tureckem a EU, nebo se alespoň počet těchto případů podstatně a udržitelně sníží. Komise soustavně podporuje členské státy, aby aktivovaly program přijímání osob z humanitárních důvodů.

2. Fungování nástroje

Nástroj je koordinačním mechanismem, který umožňuje rychle, účinně a účelně mobilizovat pomoc EU pro uprchlíky v Turecku. Nástroj zajišťuje optimální využití stávajících finančních nástrojů EU v rámci humanitární a/nebo rozvojové pomoci a jeho cílem je zabezpečit, aby byly potřeby uprchlíků a hostitelských komunit řešeny komplexně a koordinovaně[16].

Řídící výbor nástroje poskytuje strategické pokyny ohledně priorit, typu podporovaných opatření, přidělených částek a finančních nástrojů, jež je třeba mobilizovat, a případně též ohledně podmínek provádění závazků Turecka podle společného akčního plánu EU a Turecka ze dne 29. listopadu 2015[17] (dále jen „společný akční plán“). V roce 2019, tedy ve čtvrtém roce provádění nástroje, se konala dvě zasedání řídícího výboru, a to ve dnech 17. května a 9. prosince.

[14] Frontex https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-map/

[15] Na základě prohlášení EU a Turecka je za každého Syřana vráceného zpět z řeckých ostrovů do Turecka znovuusídlen jiný syrský občan z Turecka v EU, přičemž se zohlední kritéria zranitelnosti podle OSN.

[16] Rozhodnutí Komise C(2015) 9500 ze dne 24. listopadu 2015, článek 2 – Cíle nástroje.

[17] Viz čl. 5 odst. 1 rozhodnutí Komise C(2015) 9500 ve znění rozhodnutí Komise C(2016) 855.

Hlavními zásadami, jimiž se provádění nástroje řídí, jsou rychlost, účinnost a účelnost za současného zajištění řádného finančního řízení. Důležitá je také udržitelnost intervencí nástroje a sdílená odpovědnost orgánů Turecka. Stanovení prioritních oblastí pomoci vychází z komplexního a nezávislého posouzení potřeb[18] se zvláštním zaměřením na zranitelné skupiny. Posouzení potřeb bylo aktualizováno v roce 2018[19].

Nástroj koordinuje financování z těchto nástrojů financování vnější činnosti[20]: humanitární pomoc[21], evropský nástroj sousedství[22], nástroj pro rozvojovou spolupráci[23], nástroj předvstupní pomoci[24] a nástroj přispívající ke stabilitě a míru[25]. Opatření financovaná z rozpočtu Unie se provádějí v souladu s finančními pravidly a předpisy použitelnými jak na přímé, tak na nepřímé řízení.

Poskytování pomoci je podmíněno tím, že Turecko bude beze zbytku plnit své závazky stanovené ve společném akčním plánu a v prohlášení.

3. Finanční kapacita, trvání a povaha financování

Nástroj koordinuje celkový rozpočet ve výši 6 miliard EUR, uvolňovaných ve dvou tranších. Projekty v rámci první tranše trvají nejdéle do poloviny roku 2021 a v rámci druhé tranše nejdéle do poloviny roku 2025 (většina projektů bude dokončena dříve). Všechny provozní fondy byly přiděleny v rámci obou tranší.

První tranše činila 3 miliardy EUR, z čehož byla uvolněna 1 miliarda EUR z rozpočtu EU a 2 miliardy EUR byly získány od členských států[26]. Také druhá tranše představovala 3 miliardy EUR, z čehož byly 2 miliardy EUR poskytnuty z rozpočtu EU a 1 miliarda EUR byla získána od členských států[27].

Co se týče rozpočtových prostředků EU, z 1 miliardy EUR z rozpočtu EU pro období 2016–2017 bylo 250 milionů EUR uvolněno v roce 2016 a 750 milionů EUR v roce 2017. Z 2 miliard EUR z rozpočtu EU na období 2018–2019 bylo 550 milionů EUR uvolněno v roce 2018 a zbytek byl uvolněn v roce 2019.

---

[18] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/2016_needs_assessment_.pdf

[19] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf

[20] Příspěvky z evropského nástroje sousedství a nástroje pro rozvojovou spolupráci (DCI) byly v příslušném pořadí převedeny a využity v rámci svěřenského fondu EU. Veškeré příspěvky nástroje do svěřenského fondu EU (z nástroje předvstupní pomoci (NPP) a v menší míře z nástroje pro rozvojovou spolupráci) byly v zásadě poskytnuty jakožto nehumanitární pomoc.

[21] Nařízení Rady (ES) č. 1257/96 o humanitární pomoci, Úř. věst. L 163, 2.7.1996, s. 1.

[22] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 232/2014, kterým se zřizuje evropský nástroj sousedství, Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 27.

[23] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 233/2014, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci, Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 44.

[24] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 231/2014, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci, Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 11.

[25] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 230/2014, kterým se zřizuje nástroj přispívající ke stabilitě a míru, Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 1.

[26] Celkové rozdělení příspěvků členských států je k dispozici na adrese http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/.

[27] https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/06/29/facility-for-refugees-in-turkey-member-states-agree-details-of-additional-funding/

Co se týče příspěvků členských států, v případě první tranše členské státy přispěly do nástroje v roce 2016 částkou 677 milionů EUR, v roce 2017 částkou 847 EUR, v roce 2018 částkou 396 milionů EUR a v roce 2019 částkou 80 milionů EUR. Pokud jde o druhou tranši, členské státy přispěly v roce 2018 částkou 68 milionů EUR a v roce 2019 částkou 202 milionů EUR, přičemž zbývající platby jsou plánované do roku 2023. Členské státy přispívají přímo do rozpočtu EU formou vnějších účelově vázaných příjmů podle čl. 21 odst. 2 písm. a) bodu ii) finančního nařízení, které jsou přiřazeny do rozpočtových položek nástroje předvstupní pomoci a humanitární pomoci.

Tempo plateb příspěvků členských států *do* nástroje nadále uspokojivě odpovídá tempu vyplácení těchto příspěvků *z* nástroje.

4. Plánování programů

Zpráva o aktualizovaném posouzení[28] potřeb identifikovala prioritní potřeby a zbývající nedostatky reakce na situaci uprchlíků a poskytla cenné vodítko pro plánování druhé tranše nástroje. Dochází k závěru, že klíčovými oblastmi, na které je třeba se zaměřit, jsou i nadále ochrana, základní potřeby a obživa, zdraví, vzdělávání a městská infrastruktura.

Aktualizovaná strategická koncepční poznámka[29] stanovila strategický rámec pro plánování a provádění druhé tranše nástroje se zvláštním zaměřením na začleňování a soběstačnost jakožto hlavními cíli. Poznámka potvrdila potřebu úzké spolupráce mezi vládními, rozvojovými a humanitárními nástroji za účelem určení udržitelnějších a trvalých řešení v souvislosti s vleklou krizí a po skončení existence nástroje a vyplacení 6 miliard EUR. Z toho vyplývá strategický posun v rámci nástroje od humanitární pomoci k rozvojové pomoci. Zvláštní pozornost je věnována poskytování udržitelné sociálně-ekonomické podpory a příležitostí k obživě, stejně jako rozšiřování možností hostitelských komunit ubytovat uprchlíky při současné podpoře sociální soudržnosti. Turecké orgány a Komise by usilovaly o zajištění udržitelnosti projektů nástroje, poté co nástroj skončí. Kromě toho by bylo zapotřebí, aby se turecký národní systém připravil na převzetí provádění pomoci dle nástroje s cílem zajistit udržitelná řešení a rovný přístup k právům a službám.

Cílem plánování druhé tranše bylo zohlednit doporučení obsažená ve zvláštní zprávě Evropského účetního dvora o nástroji[30], jež byla vydána v listopadu 2018 (viz níže sekci Audit). Účetní dvůr klade zvláštní důraz na potřebu společné strategie pro mobilizaci humanitární a rozvojové složky nástroje, aby bylo možné předjímat přechod z financování nástrojem na vnitrostátní orgány a zajistit udržitelnost výsledků nástroje po jeho ukončení.

V návaznosti na podporu ze strany řídícího výboru v květnu 2019 a na příznivé červencové stanovisko obdržené od výboru pro nástroj předvstupní pomoci Komise přijala zvláštní opatření v oblasti zdraví, ochrany a sociálně ekonomické podpory a městské infrastruktury v

[28] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf
[29] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_facility_strategic_concept_note.pdf
[30] Zpráva EÚD: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_CS.pdf

celkové hodnotě 1,41 miliardy EUR[31] financované v rámci rozvojové složky tohoto nástroje. Komisi to umožnilo zahájit jednání o řadě opatření, která mají být financována v rámci druhé tranše (viz popis podle prioritních oblastí níže). To bylo doplněno zvláštním opatřením v oblasti vzdělávání, které Komise přijala v červenci 2018 a které bylo upraveno v prosinci 2018 na celkovou částku 500 milionů EUR[32]; toto opatření bylo rovněž financováno v rámci rozvojové složky nástroje.

Řídící výbor pro nástroj předvstupní pomoci vydal v říjnu 2019 příznivé stanovisko s ohledem na podpůrné opatření v rámci nástroje na pokrytí pokračování intervencí souvisejících s monitorováním a hodnocením, auditem a komunikací. Toto opatření bylo formálně přijato v listopadu 2019 a činilo 11,34 milionu EUR. Mělo by zajistit pokračování činností zahájených v rámci opatření podpory financovaného z první tranše s cílem pokrýt také projekty plánované a prováděné v rámci druhé tranše.

V rámci humanitární složky nástroje byl plán provádění humanitární pomoci na rok 2018 v hodnotě 50 milionů EUR v plném rozsahu přislíben a smluvně přidělen deseti projektům pokrývajícím opatření oblastí zdraví a ochrany. Zbytek prostředků na humanitární pomoc byl přidělen prostřednictvím plánu provádění humanitární pomoci na rok 2019, což odpovídá 991,88 milionu EUR[33], a na 972 milionů EUR již byly uzavřeny smlouvy, včetně prodloužení stávající nouzové záchranné sociální sítě (ESSN 2) a podpisu nové smlouvy ESSN 3, jejíž provádění by mělo být zahájeno v dubnu 2020. Zbývající částka ve výši 19,50 milionu EUR byla vyčleněna jako rezerva pro možné financování odpovědí na příliv nových uprchlíků ze Sýrie. Jelikož tato rezerva nebyla v roce 2019 použita, měla by být na tuto částku smlouva uzavřena v prvních měsících roku 2020. To by mělo dokončit programování výkonu druhé tranše.

Ke dni 31. prosince 2019 Komise přidělila celý provozní rozpočet nástroje; z celkové částky 6 miliard EUR byly uzavřeny smlouvy na 4,7 miliardy EUR, přičemž vyplaceny byly 3,2 miliardy EUR.

[31] Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 18. července 2019, kterým se přijímá zvláštní opatření v oblasti zdraví, ochrany, socioekonomické podpory a městské infrastruktury v rámci nástroje pro uprchlíky v Turecku, Brusel, 18.7.2019, C(2019) 5454 final.

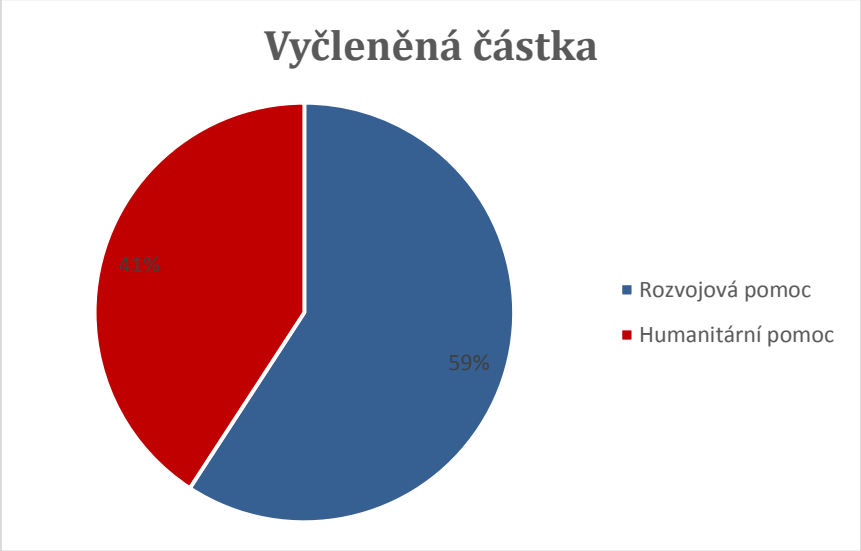
[32] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/amendment_c_2018_8254_f1_commission_implementing_decision_en_v3_p1_1001796.pdf

[33] Zbytek prostředků na humanitární pomoc je na správní a podpůrné náklady, které nejsou zahrnuty do plánů provádění humanitární pomoci.

5. Provádění nástroje

Nástroj je prováděn jako humanitární a rozvojová pomoc. V rámci první tranše bylo přiděleno zhruba 1,4 miliardy EUR na složku humanitární pomoci, a 1,6 miliardy EUR na složku rozvojové pomoci. Vzhledem k vleklé povaze krize v Sýrii se intervence druhé tranše stále více zaměřují na činnosti sociálně-ekonomické podpory a na vytváření příležitostí vydělávat si na živobytí. V rámci druhé tranše bylo 1,04 miliardy EUR vyčleněno na humanitární pomoc a 1,9 miliardy EUR na rozvojovou pomoc.

Pro nástroj obecně vypadá rozdělení humanitární a rozvojové pomoci takto:

veškeré podrobnosti lze získat v on-line tabulce projektů[34].

Je důležité poznamenat, že pomoc poskytnutá v rámci nástroje je založena na projektech. Vyplácení prostředků záleží ve značné míře na pokroku v uzavírání smluv a provádění intervencí v rámci nástroje.

Zvláštní pozornost je věnována uprchlíkům a žadatelům o azyl z jiných oblastí než ze Sýrie. Intervence v rámci nástroje vždy usilují o zapojení místních komunit, které uprchlíkům poskytují útočiště.

Humanitární pomoc je určena nejzranitelnějším uprchlíkům, a to formou poskytování předvídatelné a důstojné podpory určené na základní potřeby a ochranu. Řeší také mezery při poskytování služeb prostřednictvím specializovaných agentur a partnerů v oblasti zdravotnictví a vzdělávání v mimořádných situacích. Humanitární pomoc EU se řídí Evropským konsensem o humanitární pomoci z roku 2007[35], který stanoví, že EU jakožto poskytovatel humanitární pomoci dodržuje humanitární zásady lidskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti stanovené v článku 214 SFEU a v nařízení o humanitární pomoci (č. 1257/96)[36,37].

[34] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf
[35] Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států.
[36] Nařízení Rady (ES) č. 1257/96 ze dne 20. června 1996 o humanitární pomoci.

V rámci humanitární složky nástroje bylo realizováno 64 projektů prostřednictvím 19 partnerů v rámci první i druhé tranše nástroje. Cílem těchto projektů je pokrýt základní potřeby, ochranu, vzdělávání a zdravotní péči nejzranitelnějších uprchlíků v Turecku. Všechny smlouvy v rámci první tranše byly dokončeny s výjimkou pěti projektů, které skončí v roce 2020. V rámci první tranše byla částka ve výši 1,4 miliardy EUR přislíbena a smlouvami přidělena na humanitární pomoc a 1,3 miliardy EUR byly vyplaceny. Co se týče druhé tranše, smlouvy byly uzavřeny na 1,022 miliardy EUR a ke dni 31. prosince 2019 bylo vyplaceno 590 milionů EUR.

Rozvojová pomoc podporuje dlouhodobější potřeby v oblasti zdravotní péče, vzdělávání a socioekonomického rozvoje uprchlíků, zejména pokud jde o přístup k veřejným službám a živobytí a městskou infrastrukturu. Zaměřuje se rovněž na zranitelné skupiny a do intervencí zahrnuje genderový rozměr, např. ochranu žen a dívek proti sexuálnímu násilí a násilí páchanému na základě pohlaví a zlepšování přístupu ke zdravotní péči v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví.

V rámci rozvojové složky nástroje je i nadále patrný dobrý pokrok při provádění 26 projektů, na něž byly uzavřeny smlouvy v rámci první tranše. Celkem 15 z nich se již provádí v rámci regionálního svěřenského fondu EU zřízeného v reakci na krizi v Sýrii v celkové výši 293 milionů EUR; je to navíc k prostředkům řízeným přímo prostřednictvím nástroje předvstupní pomoci[38].

Prostředky vyplacené prováděcím partnerům dosáhly 1,59 miliardy EUR z celkové částky 1,6 miliardy EUR přidělené na rozvojovou pomoc v rámci první tranše[39]. V rámci druhé tranše nástroje byly uzavřeny smlouvy na více než 700 milionů EUR a vyplaceno bylo již 165 milionů EUR.

Pokrok v jednotlivých prioritních oblastech programování a provádění pomoci financované v rámci obou tranší nástroje je následující:

Vzdělávání

V rámci humanitární složky nástroje je i nadále úspěšně prováděn program podmíněných převodů peněžní hotovosti pro vzdělávání („*Conditional Cash Transfer for Education*“, dále jen „CCTE“). CCTE podporuje zápis a docházku dětí uprchlíků do škol tím, že rodinám uprchlíků poskytuje jednou za dva měsíce platby za podmínky, že se žáci pravidelně účastní školní docházky. CCTE 2, který do konce roku 2019 podporoval více než 500 000 dětí z řad uprchlíků, má pokračovat do října 2020. Humanitární financování rovněž podpořilo neformální vzdělávání a zápis dětí, které nechodily do školy, v rámci první a druhé tranše nástroje. Na vzdělávání v mimořádných situacích tak bylo vyčleněno více než 180 milionů

[37] Humanitární pomoc Evropské komise vychází z ročních plánů provádění humanitární pomoci pro jednotlivé země (HIP). Rámec pro spolupráci mezi Komisí a jejími partnery v oblasti humanitární pomoci se zřizuje prostřednictvím finančních a správních rámcových dohod Komise s mezinárodními organizacemi a rámcových dohod o partnerství s nevládními organizacemi.

[38] V rámci nástroje se finanční prostředky z nástroje předvstupní pomoci spravují v souladu s pravidly pro vnější činnosti obsaženými v části druhé hlavy IV finančního nařízení a jeho prováděcích pravidlech.

[39] Toto číslo zahrnuje rovněž částky vyplacené na podporu projektů, jež se provádějí v rámci regionálního svěřenského fondu EU zřízeného v reakci na krizi v Sýrii, avšak nejsou dosud účtovány na vrub rozpočtu EU.

EUR.

Co se týče rozvojové pomoci, první přímá dotace ministerstvu pro národní vzdělávání[40] na zvýšení integrace a přístupu k vysoce kvalitnímu vzdělání pro syrské děti skončila v květnu 2019. Pokračuje však pod názvem „PIKTES II[41]“ s rozpočtem 400 milionů EUR. Provádění by mělo probíhat do prosince 2021. V rámci projektu PICTES bylo dosud zaměstnáno více než 4 000 učitelů tureckého jazyka, aby vyučovali přes 230 000 dětí a více než 52 000 studentů obdrželo doučování a náhradní vzdělávání. V červnu 2019 dosáhl počet vyškolených pedagogických pracovníků 170 000. Pomocí platů nebo pobídek bylo podpořeno přibližně 5 000 zaměstnanců. V rámci projektu „PIKTES II“ se díky nástroji dále zvyšuje míra přístupu syrských studentů ke vzdělávání a zlepšuje se provozní kapacita vzdělávacích institucí a zaměstnanců, jakož i kvalita vzdělávání.

V rámci první tranše probíhají dva projekty ze šesti projektů financovaných svěřenským fondem EU pro vnější akce v celkové výši 120 milionů EUR (pokrývajících především odborné vzdělávání a přípravu (VET) a vysokoškolské vzdělávání) a měly by být dokončeny do roku 2020.

Bylo dosaženo účinného pokroku při modernizaci škol, přičemž 900 škol z cílového počtu 970 škol je nyní vybaveno a zrenovováno. Probíhá výstavba škol: bylo postaveno 45 škol. V rámci druhé tranše nástroj financuje další vzdělávací infrastrukturu částkou ve výši 100 milionů EUR. V rámci výzvy k podávání návrhů vydané delegací EU v Turecku byla v srpnu podepsána smlouva s KfW na výstavu přibližně desíti základních a středních škol, 170 zařízení předškolního vzdělávání a jednoho veřejného vzdělávacího střediska. Kromě toho pokračuje projekt čisté energie v rámci svěřenského fondu EU v hodnotě 40 milionů EUR, jehož cílem je zajistit zásobování škol elektrickou energií, výstavbou dvou solárních farem a instalací střešních panelů na 120 škol.

Ochrana

Humanitární složka nástroje podporuje registraci a ověřování pro uprchlíky s cílem zlegalizovat jejich status u tureckého Generálního ředitelství pro řízení migrace[42] a usnadnit přístup uprchlíků k sociálním službám. V rámci první tranše bylo na tento účel přiděleno téměř 185 milionů EUR, včetně začlenění ochrany do všech aspektů činnosti. V rámci druhé tranše byly uzavřeny smlouvy na více než 75 milionů EUR, a to na podporu průběžné registrace a aktualizace statusu uprchlíků a dále na pokračující usnadňování přístupu uprchlíků ke specializovaným službám ochrany, jakož i k sociálním službám poskytovaným vládou.

Složka rozvoje prostřednictvím svěřenského fondu EU pomohla při přijímání uprchlíků v komunitních centrech a při dalším předávání zranitelných uprchlíků příslušným službám v Turecku. V návaznosti na přijetí zvláštního opatření v červenci 2019 se v době přípravy této

[40] Projekt se nazývá „PICTES – *Promoting Integration of Syrian Kids into Turkish Education System* – podpora integrace syrských dětí do tureckého vzdělávacího systému“

[41] *Promoting Integration of Syrian Kids into Turkish Education System* (PICTES) II – podpora integrace syrských dětí do tureckého vzdělávacího systému.

[42] Turecké ministerstvo vnitra – generální ředitelství pro řízení migrace.

zprávy projednávala přímá dotace ministerstvu práce, rodiny a sociálních věcí v hodnotě 20 milionů EUR a měla by zlepšit poskytování preventivních a ochranných sociálních služeb nejzranitelnějším uprchlíkům a členům hostitelských komunit.

Zdraví

Jelikož je poskytování služeb zdravotní péče stále více podporováno v rámci rozvojové složky nástroje, humanitární partneři v současné době v rámci druhé tranše provozují omezený počet služeb zdravotní péče poskytované mobilními týmy (aby reagovali na naléhavé primární potřeby zdravotní péče, včetně sexuálního a reprodukčního zdraví) a specializovaných služeb v oblastech, jako je péče o duševní zdraví, psychosociální podpora a fyzioterapie/rehabilitace. V prioritní oblasti zdraví se očekává, že úplný přechod na plánování rozvoje bude dokončen do konce roku 2020.

V rámci rozvojové složky by mělo do listopadu 2020 probíhat plnění přímého grantu „SIHHAT“[43] poskytnutého ministerstvu zdravotnictví. Počet funkčních zdravotních středisek pro migranty dosáhl 176 a do konce roku 2019 bylo přijato 3 181 zdravotnických pracovníků. Tempo provádění projektů je uspokojivé a přináší v této oblasti hmatatelné výsledky. Zaměření projektu SIHHAT bylo posíleno s cílem usnadnit specializované podpůrné služby, jako je péče o duševní zdraví a psychosociální podpora, fyzioterapie a rehabilitace a začlenění služeb ochrany (dříve podporovaných v rámci humanitární složky) ve zdravotních střediscích pro migranty. Souběžně se v rámci svěřenského fondu EU provádí projekt Světové zdravotnické organizace a zahrnuje podporu vzdělávacích středisek v oblasti zdravotní péče pro migranty, které připravují syrský zdravotnický personál a zajišťují certifikaci syrských lékařů a zdravotních sester a ošetřovatelů pro práci ve zdravotních střediscích pro migranty. Navazující grant pro ministerstvo zdravotnictví (SIHHAT 2) ve výši 210 milionů EUR by měl být zahájen v létě roku 2020, přičemž jednání o této dohodě probíhají. Dohoda by měla zajistit nejen pokračování současných zdravotnických služeb; jejím cílem je také posílit specializované služby, jako jsou péče o reprodukční zdraví, duševní zdraví a fyzická rehabilitace. Infrastruktura zdravotnictví je podporována také výstavbou nemocnic v Kilis a Hatay. V návaznosti na přijetí zvláštního opatření v červenci 2019 bylo vyčleněno 90 milionů EUR na další stavby malého rozsahu a/nebo obnovu zdravotnické infrastruktury. Zadávací řízení bude zahájeno v průběhu roku 2020.

Přetrvávají obavy týkající se přístupu ke zdravotním službám pro uprchlíky mimo původní místo jejich registrace nebo v pohybu, který je omezen na pohotovostní služby a očkování. To má nepříznivý vliv na uprchlíky v pohybu, sezónní pracovníky a uprchlíky, kteří přesídlili do jiných provincií. Komise pozorně sleduje politické změny a snaží se oslovit postižené uprchlíky prostřednictvím mobilních zdravotnických činností v rámci SIHHAT

Obecní infrastruktura

V rámci projektu svěřenského fondu realizovaného Rozvojovým programem OSN (UNDP)

[43] SIHHAT znamená „*Improving the health status of the Syrian population under temporary protection and related services*“ – zlepšování zdravotního stavu syrského obyvatelstva pod dočasnou ochranou a související služby poskytované tureckými orgány – a jde o přímý grant ve výši 300 milionů EUR pro turecké ministerstvo zdravotnictví s cílem zajistit uprchlíkům přístup ke zdravotní péči.

probíhá výstavba zařízení infrastruktury pro nakládání s odpady a s odpadními vodami v obcích Kilis, Hatay, Gaziantep a Sanliurfa. Kromě toho byla pořízena hasičská vozidla a byla poskytnuta technická pomoc s cílem zvýšit schopnost místních orgánů reagovat na mimořádné události. V návaznosti na výzvu k vyjádření zájmu zahájenou v prosinci 2018 bylo předběžně vybráno několik projektů k financování v rámci druhé tranše. Tyto projekty zahrnují opatření ke zlepšení přístupu ke komunálním službám v oblasti zásobování vodou, nakládání s odpadními vodami a s pevnými odpady a ke zvýšení kvality těchto služeb v oblastech nejvíce postižených přílivem uprchlíků, jakož i menší složku na rekreační infrastrukturu na podporu sociální soudržnosti. První smlouva s *Agence Française de Développement* byla podepsána v prosinci 2019 a v současné době probíhají jednání s dalšími prováděcími partnery.

Základní potřeby a socioekonomická podpora

Cílem intervencí v této prioritní oblasti je zajistit podporu pro základní potřeby nejzranitelnějších uprchlíků a posílit odolnost a soběstačnost. To by mělo umožnit přechod od závislosti na programech sociální pomoci k větší nezávislosti a možnostem živobytí pro ty, kdo mají potřebné schopnosti a dovednosti.

Nouzová záchranná sociální síť a program humanitární sociální pomoci dodávají zranitelným uprchlíkům každý měsíc neomezené víceúčelové peněžní prostředky. V prosinci 2019 podporuje více než 1,7 milionu zranitelných uprchlíků při uspokojování jejich základních potřeb. Druhá fáze ESSN by měla probíhat do dubna 2020, kdy by měla začít nová smlouva v hodnotě 500 milionů EUR (ESSN 3) s Mezinárodní federací Červeného kříže. To by mělo zajistit podporu nejzranitelnějším uprchlíkům do začátku roku 2021. Celková částka vyčleněná na základní potřeby v rámci humanitární složky nástroje přesahuje 1,8 miliardy EUR.

Vzhledem k vleklé povaze krize v Sýrii se intervence v rámci druhé tranše stále více zaměřují na činnosti sociálně-ekonomické podpory a na vytváření příležitostí vydělávat si na živobytí. Přímý grant u ministerstva práce, rodiny a sociálních služeb by měl být projednáván v době přípravy návrhu a měl by umožnit poskytování podpory nezranitelnějším uprchlíkům, která je srovnatelná se sociální pomocí poskytovanou v rámci tureckého systému sociálního zabezpečení. Souběžná existence ESSN a přímého grantu vyžaduje pečlivou koordinaci a koncipování způsobu provádění tak, aby byla zaručena součinnost, předešlo se dvojímu financování a aby byl zajištěn postupný přechod od humanitární pomoci k rozvojové pomoci. Tyto činnosti by měly jít ruku v ruce s prováděním projektů v oblasti socioekonomické podpory v rámci první tranše, jejichž celková hodnota přesahuje 185 milionů EUR. Činnosti zahrnující poradenství v oblasti volby zaměstnání a povolání, programy odborné přípravy na pracovišti a zjednodušení procesu udělování pracovních povolení by měly podporovat jak syrské uprchlíky, tak hostitelská společenství. Cílem je zvýšit zaměstnatelnost uprchlíků a usnadnit jim přístup na trh práce. Světová banka provádí ve spolupráci s tureckou agenturou pro zaměstnanost İŞKUR a ministerstvem rodiny, práce a sociálních služeb projekt v hodnotě 50 milionů EUR. Kromě toho se ve spolupráci s Organizací pro rozvoj malých a středních podniků Turecka, KOSGEB, začínajícím i stávajícím podnikatelům z řad syrských uprchlíků i z hostitelských společenství poskytují drobné granty na podnikání a přípravu zaměřenou na

podnikání. Další projekt prováděný Světovou bankou podporuje rozvoj a provádění modelu sociálního podnikání vedeného ženami s cílem poskytnout udržitelnou činnost vytvářející příjem pro ženy z řad zranitelných syrských uprchlíků a pro turecké ženy.

V rámci druhé tranše a na základě výzvy k vyjádření zájmu z prosince 2018 byla identifikována řada projektů se subjekty posouzenými v rámci pilířů; tyto projekty odpovídají celkové částce 465 milionů EUR. Plánované činnosti mají za cíl zvýšit zaměstnatelnost a rozvoj dovedností uprchlíků a hostitelských komunit, zlepšit služby poskytované v souvislosti s odborným vzděláváním a přípravou, sladění poptávky a nabídky na trhu a vytvoření příznivého prostředí pro růst, registraci a rozvoj podnikatelské činnosti. Opatření by se měla zaměřit jak na uprchlíky, tak na hostitelské komunity, aby se podnítila sociální soudržnost a potíraly se stereotypy vedoucí k sociálnímu napětí. První dva projekty byly podepsány v prosinci 2019 s agenturou *Expertise France* a Mezinárodním střediskem pro rozvoj migrační politiky.

Genderové aspekty projektů v rámci nástroje

Komise je odhodlána provádět akční plán EU pro rovnost žen a mužů II nazvaný „Rovnost žen a mužů a posílení postavení žen: proměna života dívek a žen prostřednictvím vnějších vztahů EU (2016–2020)“, pokud jde o posilování rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen ve vnější činnosti EU. V této souvislosti jsou nadřazenými prioritami a cíli EU, které sledují intervence nástroje pro uprchlíky v Turecku, podpora, ochrana a naplňování lidských práv pro ženy a dívky, rovnost žen a mužů a posílení postavení žen a dívek.

Konkrétněji se humanitární část nástroje řídí politikou agentury ECHO v oblasti rovnosti žen a mužů z roku 2013 nazvanou „Genderové hledisko v rámci humanitární pomoci – rozdílné potřeby, uzpůsobená pomoc.“ To zahrnuje výzvy, aby partneři na začátku programu provedli genderovou analýzu s cílem přizpůsobit koncepci programu a provádění rozdílným rizikům a příležitostem genderových skupin a aby podali zprávu o výsledcích s údaji rozčleněnými podle pohlaví.

Díky tomu jsou otázky rovnosti žen a mužů zohledňovány a zapracovány do všech projektů v rámci nástroje. Intervence nástroje jsou koncipovány tak, aby podporovaly poskytování rovných příležitostí ženám i mužům, chlapcům i dívkám. Údaje s rozdělením podle pohlaví se shromažďují s cílem toto sledovat. Začleňování genderového hlediska jde ruku v ruce se zvláštními opatřeními, která byla vypracována v zájmu pokroku v této oblasti. Nástroj spolupracuje s prováděcími partnery, kteří mají s tímto přístupem spolehlivé zkušenosti a mají schopnost vést dialog s tureckými orgány. Mezi tyto partnery patří Dětský fond Organizace spojených národů (UNICEF), orgán OSN pro rovnost žen a mužů a pro posílení postavení žen (*UN Women*) a Mezinárodní organizace práce (MOP).

Řízení migrace

Dva projekty byly financovány v rámci první tranše nástroje v této oblasti. První projekt poskytl podporu EU na zvýšení kapacity turecké pobřežní stráže, která provádí vyhledávací a záchranné operace. V roce 2018 bylo dodáno šest záchranných člunů a 1 081 pracovníků turecké pobřežní stráže bylo proškoleno v oblasti humanitárních standardů. Druhým projektem bylo podpořit provádění prohlášení EU a Turecka formou pomoci adresované

generálnímu ředitelství pro řízení migrace s řízením navracení z EU a s běžnými operacemi v 21 zajišťovacích zařízeních. Z nástroje byly hrazeny náklady vynaložené na řízení návratů (přeprava, ubytování) 369 Syřanů a 1605 jiných státních příslušníků a dále výstavba zajišťovacího zařízení pro 750 osob. Projekt hradil náklady na léky, potraviny, hygienické balíčky, oděvy, telefonní karty pro nelegální migranty zadržené v Turecku a navrácené z EU, jakož i náklady na služby zajišťovacích zařízení. Projekt financoval platy 186 pracovníků poskytujících služby pro migranty v 21 zajišťovacích zařízeních, včetně psychologů (24), sociálních pracovníků (17), tlumočníků (54), pracovníků ve stravování (15), techniků (43) a řidičů (33). Tento projekt skončil v prosinci 2019. V rámci druhé tranše nebyly pro tuto oblast stanoveny žádné zvláštní rozpočtové prostředky.

6. Monitorování a hodnocení

Systém monitorování a hodnocení nástroje byl koncipován tak, aby byl zaváděn postupně a aby byl průběžně zdokonalován.

Rámec pro výsledky

Rámec pro výsledky nástroje je odrazem strategického rámce nástroje samotného, jakož i konkrétních opatření provedených pod záštitou nástroje a jejich logických rámců. Rámec pro výsledky byl vypracován v období od srpna 2016 do března 2017 po konzultaci s klíčovými zúčastněnými stranami, včetně řídícího výboru nástroje, příslušných tureckých orgánů a útvarů Komise. První znění návrhu bylo sdíleno s řídícím výborem v březnu 2017 a jeho revidované znění v listopadu 2018.

Rámec pro výsledky byl podroben dalšímu přezkumu, aby se zajistila jeho aktualizace a sladění s aktualizovanými prioritními oblastmi v druhé tranši nástroje. Hlavním cílem bylo umožnit monitorování výkonu a podávání zpráv o výsledcích, a to jak na úrovni výstupů, tak na úrovni výsledků tohoto nástroje jako celku. Konečný návrh revidovaného rámce pro výsledky byl sdílen s řídícím výborem v prosinci 2019.

Monitorování a podávání zpráv na úrovni nástroje

Monitorování na úrovni nástroje bylo zahájeno na jaře 2017. Údaje z monitorování na úrovni výstupů jsou vytvářeny prováděcími partnery na základě jejich smluvních povinností. Poprvé bylo zažádáno o údaje z monitorování v květnu 2017, poté následovaly tři cykly podávání zpráv v roce 2017. Cykly podávání zpráv pokračovaly v letech 2018 a 2019. Na základě toho byly monitorovací zprávy nástroje vydávány jednou za dva roky, přičemž poslední monitorovací zpráva zahrnovala období do června 2019[44].

První cykly sběru údajů byly koncipovány jako pilotní fáze ukazatelů výstupů rámce pro výsledky. Napomohly tomu, aby se prováděcí partneři seznámili s požadavky na monitorování a podávání zpráv v rámci nástroje a aby se ověřila proveditelnost navrhovaných indikátorů. Je třeba zdůraznit, že smlouvy na značný podíl portfolia projektů

[44] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_results_framework_monitoring_report.pdf

nástroje byly uzavřeny ke konci roku 2017 a že provádění odpovídajících opatření bylo zahájeno až v roce 2018.

Údaje relevantní pro ukazatele rámce pro výsledky nástroje předávají prováděcí partneři veřejným zadavatelům, tj. delegaci EU v Turecku, regionálnímu svěřenskému fondu EU zřízenému v reakci na krizi v Sýrii a Komisi, a to pomocí jednotné šablony pro monitorování. Údaje jsou konsolidovány každým veřejným zadavatelem a předloženy sekretariátu nástroje pro účely agregace a analýzy. Tento proces je technicky podporován interním nástrojem IT (platforma pro monitorování nástroje), který umožňuje automatickou agregaci, analýzu a vizualizaci údajů. Hlavní rysy platformy pro monitorování nástroje byly představeny během zasedání řídícího výboru v prosinci 2019.

Technická pomoc pro monitorování

V květnu 2017 přijala Komise první prováděcí rozhodnutí Komise o podpůrném opatření pro monitorování, hodnocení, audit a komunikaci nástroje pro uprchlíky v Turecku. To umožnilo zadávání veřejných zakázek na technickou pomoc na podporu monitorování nástroje, a to na úrovni jednotlivých opatření/smluv, tak na úrovni nástroje. Smlouva o technické pomoci v oblasti monitorování byla podepsána v lednu 2018 a její plnění právě probíhá. Zakázka má dvě odlišné části. První část spočívá v podpoře monitorování a podávání zpráv na úrovni nástroje. To zahrnuje pravidelný přezkum rámce pro výsledky, přezkum základních a cílových hodnot a přezkum metod výpočtu ukazatelů a souvisejících pokynů. Tým technické pomoci je rovněž odpovědný za podporu sekretariátu nástroje při provádění analýzy primárních údajů monitorování, shromažďovaných čtvrtletně prostřednictvím platformy pro monitorování nástroje, a při přípravě pololetních monitorovacích zpráv o nástroji. Druhá část zakázky spočívá v podpoře delegace EU při monitorování opatření/smluv financovaných prostřednictvím nástroje v rámci rozvojové složky, včetně ověřování nákladů pravidelnými nebo monitorovacími misemi *ad hoc*. Delegace potřebuje podporu při kontrolách na místě vzhledem k rozsahu některých intervencí v rámci nástroje a k velkému zeměpisnému rozšíření činností. Do konce prosince 2019 bylo dokončeno 135 monitorovacích misí: odborníci na monitorování zaměřeného na výsledky provedli šest misí v této oblasti, týmy technické pomoci vykonaly 31 misí a příslušní programoví vedoucí v rámci delegací EU provedli 98 kontrol na místě / monitorovacích misí. Více než 28 % všech těchto monitorovacích misí se věnovalo přímým grantům pro ministerstvo školství a zdravotnictví a generální ředitelství pro řízení migrace.

Komise v listopadu 2019 přijala druhé podpůrné opatření s cílem doplnit výsledky dosažené v rámci prvního opatření podpory, pokračovat v něm a stavět na těchto výsledcích. Humanitární pilíř nástroje je monitorován v souladu s příslušnými opatřeními. Monitorování všech opatření financovaných v rámci plánů provádění humanitární pomoci bylo provedeno terénními pracovníky GŘ ECHO v Turecku a regionálním zastoupením GŘ ECHO v Ammánu, jakož i formou monitorovacích návštěv zaměstnanců ústředí. Do konce prosince 2019 bylo dokončeno 177 monitorovacích misí na úrovni projektů. Kromě ukazatelů rámce pro výsledky, na jejichž základě podávají partneři GŘ ECHO čtvrtletně zprávy, byly v první tranši rovněž vykazovány další ukazatele týkající se ochrany a odrážely se ve stejné monitorovací platformě používané pro monitorování na úrovni nástroje. V revidovaném

rámci pro výsledky byla vytvořena explicitně prioritní oblast ochrany a všechny příslušné ukazatele v humanitární složce byly začleněny do jednoho rámce pro celý nástroj.

Hodnocení

K hodnocení intervencí nástroje dochází na třech různých úrovních; existuje hodnocení na úrovni jednotlivých opatření, hodnocení podle druhu portfolií nástroje a hodnocení související s nástrojem. Pět hodnocení nástroje na úrovni opatření a portfolií a šest hodnocení souvisejících s nástrojem bylo dokončeno nebo probíhají. V prosinci 2018 Komise spustila strategické hodnocení nástroje v polovině období, které bylo zahájeno v březnu 2019. Cílem hodnocení je posoudit, jak nástroj přispívá v prioritních oblastech vzdělávání, zdravotní péče, sociálně-ekonomické podpory a řízení migrace v období 2016–2019/20. Hodnocení by mělo poskytovat příslušným útvarům Komise, řídícímu výboru uprchlického nástroje, dalším zúčastněným subjektům, jakož i a širší veřejnosti obecné nezávislé posouzení výkonnosti nástroje, a to se zvláštním zaměřením na jeho bezprostřední výsledky měřené podle jeho cílů. Cílem hodnocení je rovněž zachytit získané poznatky a poskytnout doporučení ke zlepšení stávajících a budoucích opatření v rámci nástroje.

7. Audit

V návaznosti na zveřejnění zvláštní zprávy Evropského účetního dvora o nástroji[45], jež byla vydána v listopadu 2018, Komise provádí doporučení, které se v této zprávě uvádějí. U všech doporučení bylo dosaženo dobrého pokroku, zejména pokud jde o zajištění větší doplňkovosti nástrojů používaných v rámci nástroje, snížení nepřímých nákladů na podporu a rozvoj přechodné strategie.

8. Komunikace a viditelnost

Od samého počátku nástroje patří mezi jeho klíčové priority viditelnost a propagace. Nástroj je hlavním prostředkem, kterým EU sděluje, že i nadále projevuje uprchlíkům a hostitelským komunitám v Turecku silnou podporu. Komunikační strategie z roku 2017 je i nadále obecným rámcem pro komunikační činnosti a jejím cílem je zvýšit viditelnost opatření financovaných z nástroje.

Akce a oslavy

V roce 2019 proběhlo několik akcí v souvislosti s významnými milníky nástroje, jakož i oslavy zahájení projektů v různých odvětvích organizovaných prováděcími partnery. Patří k nim například slavnostní otevření školy Světovou bankou, školení v oblasti sdělovacích prostředků zajištěné Sdružením žadatelů o azyl a migrantů (ASAM), průlomová oslava nemocnice financované státem ve městě Hatay francouzskou agenturou *Agence Française de Développement* (AFD) a promoce univerzitních studentů financovaná ze svěřeneckého fondu. Delegace EU zorganizovala různé další akce, které upoutaly pozornost veřejnosti, jako je koncert „Harmonie budoucnosti“ (*Harmony of the future*) u příležitosti konference o Sýrii, vytvoření fotbalového týmu „Tým solidarity EU a Turecka“, který se zúčastnil fotbalového

[45] https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_CS.pdf

turnaje U12 İzmir[46], a výstava fotografií o migraci u příležitosti Světového dne uprchlíků. Nástroj byl rovněž představen u příležitosti Globálního fóra pro uprchlíky v Ženevě na konci prosince 2019. Delegace EU, vedení města Konya, velvyslanci EU a zástupci ministerstva národního školství se dále zúčastnily otevření nové školní budovy jako součásti projektu „Vzdělávací infrastruktura pro odolnost“[47].

Humanitární partneři EU uskutečnili v celé Evropě několik komunikačních aktivit a informovali evropské občany o podpoře EU věnované uprchlíkům v Turecku. Například Světový potravinový program jako součást komunikačních aktivity v souvislosti s programem nouzové sociální záchranné sítě (ESSN) uspořádal v období od července do září 2019 na nádraží ve Štrasburku výstavu. Vystaveno zde bylo 52 uměleckých děl vytvořených dvanácti syrskými ženami, které využívají programu ESSN v Turecku. Výstava se konala v Ankaře a v Istanbulu v roce 2018 a upoutala značnou pozornost sdělovacích prostředků. UNICEF uspořádal výstavu fotografií, financovanou GŘ ECHO v rámci programu neformálního vzdělávání, nazvanou „Sny o budoucnosti“ (*Dreams of the Future*). Na výstavě byly k vidění fotografie, které na Hospodářské, sociální a environmentální radě Francie v květnu 2019 v Paříži pořídili turečtí a syrští dospívající mladí lidé. Diakonie, humanitární partner EU, uspořádala v roce 2019 výstavy v Německu, konkrétně v Berlíně a Hannoveru. Během dní německé evangelické církve v Dortmundu také zorganizovala také kampaň na informační obrazovce.

Přítomnost ve sdělovacích prostředcích

Humanitární programy nástroje byly v roce 2019 zmíněny v 70 zásadních mezinárodních tištěných a zvukových/vizuálních zprávách. To podpořila jedna mediální cesta do Turecka, kterou uspořádalo GŘ ECHO, a dvě mediální cesty zorganizované humanitárními partnery EU. Mezi další mediální události v roce 2019 patřila cesta pro evropské novináře zorganizovaná delegací EU, v jejímž průběhu novináři navštívili projekty nástroje v Istanbulu[48]. Turecko také navštívil komisař pro humanitární pomoc a řešení krizí, když program ESSN v lednu 2019 dosáhl 1,5 milionu příjemců. O zprávě informovalo více než deset vnitrostátních deníků a tiskových agentur, jakož i 100 digitálních odbytišť.

Významnou součástí celkové komunikační strategie bylo používání audiovizuálních materiálů k představení činností nástroje. Prováděcí partneři byli vyzváni, aby natočili videa o výsledcích svých projektů, která by měla formu zajímavých lidských příběhů. Agentury OSN, ministerstva a nevládní organizace připravily v roce 2019 téměř 50 videoklipů. Na vnitrostátní televizní stanici v Turecku se odvysílalo deset televizních epizod, které měly formu lidského příběhu, se zaměřením na různé projekty v rámci nástroje. Rozhovory

[46] https://www.avrupa.info.tr/en/news/eu-delegations-eu-tr-solidarity-team-won-hearts-u12-izmir-cup-9452
[47] https://www.avrupa.info.tr/en/eu-and-member-states/eu-delegation-turkey-konya-governorship-eu-ambassadors-and-representatives
[48] https://www.avrupa.info.tr/en/news/european-journalists-visited-eu-funded-facility-projects-istanbul-9976
https://www.avrupa.info.tr/en/news/european-journalists-visited-eu-funded-facility-projects-hatay-9453

proběhly také s tureckými úředníky. Kanál YouTube delegace EU vytvořil playlist, který seskupuje televizní programy „Hepsi Gerçek“[49].

Informační a komunikační týmy delegace EU a GŘ ECHO projekty nástroje v Turecku pravidelně propagují. O těchto projektech rozsáhle informovaly významné mezinárodní mediální společnosti, včetně TRT World, Reuters, Deutsche Welle, Anadolu Agency a dalších. Na počátku školního roku 2019 byly vysílány TV spoty zaměřené na projekty infrastruktury v odvětví vzdělávání. Ve vnitrostátních sdělovacích prostředcích se objevilo se nejméně 200 článků o humanitárních projektech.

Komise v roce 2019 vydala osm tiskových zpráv týkajících se nástroje a delegace EU v Ankaře vydala dalších deset tiskových zpráv na místní úrovni. Humanitární partneři GŘ ECHO v roce 2019 vydali pět tiskových zpráv na místní úrovni. Humanitární partneři a zaměstnanci EU vytvořili deset článků na blogu, které byly ve velké míře propagovány prostřednictvím kanálů partnerských organizací, sociálních médií GŘ NEAR a GŘ ECHO, jakož i místních profilů EU na sociálních médiích v Turecku[50].

9. Závěr a další kroky

V roce 2019 bylo dosaženo značného pokroku v mobilizaci nástroje. Byla přidělena celá provozní částka nástroje, přičemž na více než dvě třetiny byly uzavřeny smlouvy a více než polovina byla vyplacena. Nástroj i nadále poskytoval velice potřebnou pomoc uprchlíkům a hostitelským komunitám v Turecku. Příští kroky zahrnují:

- *Pokračování účinného provádění všech projektů ku prospěchu uprchlíků a hostitelských komunit v souladu se zásadami řádného finančního řízení.*
- *Pokračování provozu monitorovacího systému.*
- *Pokračování komunikačních aktivit.*
- *Zasedání řídícího výboru uprchlického nástroje na jaře a na podzim 2020.*

[49] https://www.youtube.com/watch?v=CkMvDJh-478&list=PLw5V7dmdvArQfuY4PNvcy-9BAlw_dslsN

[50] Delegace EU umístila 49 instagramových příspěvků, 77 příspěvků na Facebooku a 189 na Twitteru. Na Facebooku tyto příspěvky obdržely 141 000 reakcí a na Twitteru více než 1 milion reakcí.